

ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ПРОДУКЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Мармуль Л.О., д.е.н., професор,
marmul61@ukr.net

Андрієць Н.С., магістр,
Херсонський державний аграрний університет

Інновації засади здійснення обліку продукції аграрних підприємств пов'язані з використанням автоматизованих інформаційних систем. Визначаючи перелік задач, які доцільно включити до автоматизованих інформаційних систем з цією метою, нами були враховані основні технологічні операції обробки документів та завдання, що впливають із потреби забезпечити повноту, вчасність й оптимальність прийняття рішень, які раніше не виконувались через обмежені можливості обробки інформації [1, с. 85]. Серед них: 1) автоматизація обліку господарських договорів товарного змісту; 2) автоматизація розрахунку величини резерву сумнівних боргів.

Така постановка питання сприятиме підвищенню ефективності не лише обліку, а й системи внутрішнього контролю розрахунків (завдяки систематизації інформації щодо виконання договірних зобов'язань постачальниками та підрядниками в Журналі оперативного контролю господарських договорів), а також підвищенню значення функції обліку в управлінні [2]. Авторське розуміння способу вирішення поставленого завдання зводиться до застосування схеми автоматизації обліку господарських договорів товарного змісту. Це виконується за умови визнання договору первинним документом, що підлягає обліку.

При цьому документ "Договір" у системі електронної обробки даних необхідно доповнити реквізитами, які характеризуватимуть зміст його суттєвих умов: "предмет договору" - назва продукції (вид робіт, послуг), вимоги щодо

її якості та кількості; “форма розрахунку” – з відміткою про використання конкретного платіжного інструмента; “спосіб оплати” – повна передоплата, часткова передоплата, оплата після передачі предмету договору (з відміткою щодо строків її здійснення); “розмір неустойки” – із зазначенням фіксованої суми чи відсотку від суми договору.

Деталізацію суттєвих умов господарського договору в умовах електронної обробки інформації необхідно проводити з метою подальшого розширення облікових функцій автоматизованих систем [3]. Так, параметри критеріїв “спосіб оплати” та “розмір неустойки” можуть бути задіяні для розрахунку оціночних зобов’язань, необхідність обліку яких поки що не визнано. Але такі дані можуть бути корисними для управління: якщо у складі оціночних зобов’язань за господарським договором обліковувати неустойку, втрати від інфляції, інші витрати, пов’язані з втратою економічної вигоди.

Це потребує розробки додаткових алгоритмів з посиланням до окремих параметрів господарського договору. Вихідним документом при цьому має бути “розрахунок оціночних зобов’язань за договором”. Можливість одержання управліннями оперативних даних щодо оціночних зобов’язань за договором дозволить вчасно прийняти відповідні рішення. При реєстрації операцій товарно-грошового змісту у первинному документі потрібно робити посилання на той чи інший господарський договір.

Для цього необхідно забезпечити взаємозв’язок системи “документи” з “журналом оперативного контролю господарських договорів товарного змісту”. Така постановка обліку забезпечить автоматичне складання звітнього документу про стан виконання договірних зобов’язань постачальниками і підрядниками за формою, яка пропонувалася раніше [4, с. 295]. Окрім свого основного призначення, “журнал оперативного контролю господарських договорів товарного змісту” може

використовуватися аналітиками й менеджерами для визначення величини “умовних” прав чи зобов’язань, що виникають внаслідок порушення договірних умов.

Впровадження запропонованих інноваційних заходів обліку розрахунків також сприятиме реалізації функцій внутрішньофірмового фінансового прогнозування та планування як найголовніших інструментів регулювання фінансових потоків аграрних підприємств. Зокрема, складовими нормативно-довідкового фонду з оперативного обліку фінансово-розрахункових операцій можуть стати: показники платоспроможності агентів-покупців; показники якості сільськогосподарської продукції відповідно до вимог стандартів. Таким чином, новітнє інформаційне забезпечення обліку продукції сприятиме зменшенню витрат часу на облікові процеси, підвищенню достовірності й доступності інформації для бенефіціарів і стейкхолдерів, збільшенню продуктивності праці фахівців бухгалтерських служб аграрних підприємств.

Література:

1. Мандич, О.В. (2019). Формування політики товаророзподілу в інтегрованих структурах. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*, 4, 83-87.
2. Кантаєва, О.В. (2010). Бухгалтерський облік і аналіз інноваційної діяльності підприємств: організація і методологія. Житомир, 424.
3. Гордієнко, М. І., Камінська, Т. Г., Плаксієнко, В. Я., Ільчак, О. В., Мармуль, Л. О., Маренич, Т. Г., ... & Павлова, Г. Є. (2014). Бухгалтерський облік у виробничих та агросервісних кооперативах.
4. Ihnatenko, M. M., Marmul, L. O., Ushakov, D. S., & Kuchyn, S. P. (2019). Transformation of approaches to determine influence factors in the economic development models. *International Journal of Economics and Business Administration*, 7(2), 290-301.